

Дневникъ

(стенографски)

на

XVII^{то} обикновено Народно събрание.

Трета извънредна сесия.

Отваряне и първо заседание, понеделникъ, 15 октомврий 1917 година.

На 4 ч. 25 м. слѣдъ пладне г. г. народнитѣ прѣдставители се събраха въ заседателната зала на Народното събрание.

Влизатъ г. г. министритѣ, посрѣщнати съ бурни и продължителни ржконлъскания отъ дѣсницата и дѣсния центъръ, и заематъ мѣстата си.

Министъръ-прѣдседателъ д-ръ В. Радославовъ: Съгласно чл. 130 отъ конституцията, Негово Величество ме натовари да отворя третата извънредна сесия на настоящето Народно събрание съ слѣдующата тронна рѣчь: (Г. г. народнитѣ прѣдставители отъ дѣсницата, отъ дѣсния и лѣвия центъръ и лѣвицата ставатъ прави; народнитѣ прѣдставители отъ групата на Работническата социал-демократическа партия — обединена — отсъствуватъ, а ония отъ групата на Социал-демократическата партия седятъ) (Чете)

„Г. г. народни прѣдставители! Сждбоноснитѣ врѣмена, които държавата ни прѣкарва поради всеобщата война, изискватъ по-близо обяснение и сътрудничество между народното прѣдставителство и правителството ми. Ето защо съ особено задоволство ви виждамъ събрани на извънредната сесия.

Г. г. народни прѣдставители! Смъртта на възлюбелната ми съпруга Нейно Величество Царица Елеонора потопи въ дълбока скръбъ мене, дома ми и българския народъ. Симпатитѣ, които по случай тая голѣма и незамянина загуба ми се изказаха отъ всички краища на България и отъ армията, сж утѣха за мене въ голѣмата ми скръбъ. Тѣ свидѣтелствуватъ за голѣмата обичъ, която покойната царица си е спечелила съ своя примѣренъ животъ и съ християнскитѣ добродѣтели и милосърдието си.

Г. г. народни прѣдставители! Посѣщението, съ което Негово Императорско Величество германскиятъ кайзеръ Вилхелмъ II удостои дома ми и България, прѣпълня всички ни съ неизказана радостъ, защото то е не само доказателство за неизблемостта на съюза, който ни свързва съ великия германски народъ, доблестнитѣ войници на който рамо до рамо съ нашитѣ достойни синове се борятъ храбро за съществуването си, но е и несъмненъ знакъ на уважението, което държавниятъ глава, българскиятъ народъ и славната ни армия сж си спечелили съ своята непоколебимостъ, проявена въ тия дни на изпитания въ всичкитѣ сфери на обществения ни животъ, а най-главно на бойнитѣ полета, на които въоръжениятъ български народъ и прѣвъ тая година съ непоколебима жилавостъ и твърдостъ отблъсна завоевателнитѣ напори на неприятели, принадлежащи на разни цивилизации и раси. Нека отдадемъ, прочее, заслужената хвала и честъ на нашитѣ безпимѣрни герои, които съ достойната защита на земята ни прославиха България и ѝ спечелиха почитта на вѣрнитѣ ни съюзници, изразъ на което е идването на германския императоръ помежду ни.

Г. г. народни прѣдставители! Царьтъ, народътъ и храбрата ни армия горди, че извоюваха свободата и обединението на българското племе, посрѣщатъ съ радостъ миротворната инициатива на Негово Свѣтейшество папа Бенедиктъ XV-й. Отъ името на българската държава, както това сториха и съюзнитѣ ни владѣтели, азъ се отзовахъ съ готовност на благородния позивъ за миръ, какъвто още въ декемврий 1916 г. ние ведно съ нашитѣ съюзници прѣдложихме на неприятелитѣ си. Ако и тоя миролюбивъ жестъ на римския първосвещеникъ бжде отблъснатъ отъ противницитѣ ни, отговорността прѣдъ Бога, прѣдъ народитѣ и прѣдъ историята ще носятъ враговетѣ ни.

Г. г. народни прѣдставители! Наредъ съ мѣроприятията, които нуждитъ на войната налагатъ и които ще бждатъ прѣдметъ на вашето просвѣтено обсъждане, правителството ми ще ви внесе редица законопроекта, каквито сж: за подобрене материалното положение на чиновничеството, кредити за нуждитѣ на армията, данъкъ върху печалбитѣ отъ войната, за откриване медицински факултети при Университета и пр.

Увѣренъ, че въ вашитѣ обсъждания и рѣшения вие ще проявите вѣщина, мждростъ, патриотизмъ, а сжщо тѣй единодушие, каквито светата кауза, за която народътъ ни дава толкова жертви, изисква за благополучното ѝ увѣичване съ успѣхъ, азъ призовавамъ Божията благословия надъ вашитѣ трудове и обявявамъ третата извънредна сесия на XVII-то обикновено Народно събрание за открита.

Да живѣе България!

София, 15 октомврий 1917 г.

На първообразното съ собствената на Негово Величество рѣка написано:

ФЕРДИНАНДЪ I.

Приподписали:

Прѣдседателъ на Министерския съвѣтъ, министъръ на външнитѣ работи и на изповѣданията и управляющъ Министерството на вътрѣшнитѣ работи и народното здраве:

Д-ръ В. Радославовъ

Министъръ на народното просвѣщение: П. Пешевъ

Министъръ на финанситѣ: Д. Тончевъ

Министъръ на правосѣдието: Хр. Ив. Поповъ

Министъръ на войната,

генералъ-лейтенантъ: Найденовъ

Министъръ на търговията, промишлеността и труда:

Ж. Бакаловъ

Министъръ на земледѣлието и държавнитѣ имоти:

Д-ръ П. Динчевъ

Министъръ на общественитѣ сгради, пѣтищата и благоустройството: Д. Петковъ

Министъръ на желѣзницитѣ, почитѣ и телеграфитѣ: В. Кознички“.

Последните думи на г. министър-председателя бидоха съпроводени с продължителни ржкопльскания от дъсницата и дъсния център.

Г. Кирковъ: Българският народ иска мир, българският народ иска хлѣбъ. Долу войната!

В. Коларовъ: Стига кръвъ и жертви, дайте хлѣбъ и мир на българския народъ!

Т. Петровъ: Долу войната!

(Слѣдъ прочитане на тронното слово, Негово Високопрѣосвещенство г. г. Охридскитъ митрополитъ Борисъ, въ съслужение съ софийското духовенство, извърши водосвѣтъ и молебень. Слѣдъ това бюрото на Народното събрание, г. г. народните прѣдставители и министрите заеха мѣстата си)

Прѣдседателтъ: (Звъни) Г. секретаръ ще провѣри по списъка кои отъ г. г. народните прѣдставители присѣствуватъ.

Секретаръ д-ръ Д. Димитровъ: (Прочита списъка) Георги Абаджиевъ (отсѣствува), Мехмедъ Джелалъ Абединъ (отсѣствува), Михаилъ Аврамовъ, Никола Алтимирски, Георги п. Анастасовъ, Захари Ангеловъ, Константинъ Апостоловъ, Никола Апостоловъ, Димитър Арнауловъ (отсѣствува), Марчо Атанасовъ, Недѣлко Атанасовъ, Никола Атанасовъ, Щерю Атанасовъ, Салимъ Ахмедовъ, Тефикъ х. Ахмедовъ, Иванъ Багаровъ (отсѣствува), Жечо Бакаловъ, Цанко Бакаловъ, Милко Бечевъ, Димитър Благоевъ, Стефанъ С. Бобчевъ, Христо Божики, Константинъ Бозвелиевъ, Александъръ Ботевъ, Стоянъ Бошковъ, Христо Бояджиевъ, Недѣлко Бракаловъ, Атанасъ Буровъ, д-ръ Борисъ Вазовъ (отсѣствува), Панко Вангеловъ (отсѣствува), Григоръ Василевъ, Костадинъ Василевъ, д-ръ Димитър К. Вачовъ, Александъръ Величковъ, Иванъ Величевъ (отсѣствува), Йонко Веселиновъ, Илия Вълчевъ, Милушъ х. Вълчевъ, Тома Вълчевъ, Христо Гендовичъ, Георги Генковъ (отсѣствува), д-ръ Никола Георгиевъ (отсѣствува), д-ръ Христо Георгиевъ, Дѣлчо Георгиевъ (отсѣствува), Сѣбо Георгиевъ, Тодоръ Георгиевъ, Илия Георговъ, Атанасъ Германски, Иванъ Гешовъ, д-ръ Александъръ Гиргиновъ (отсѣствува), Георги Голевъ (отсѣствува), Василъ Гулевъ, д-ръ Лазаръ Дагоровъ (отсѣствува), Георги Данайловъ, д-ръ Стоянъ Даневъ, Петъръ Даскаловъ (отсѣствува) Юрданъ Дечевъ, Димитър Джанкардашлийски (отсѣствува), д-ръ Петъръ Джидровъ, Александъръ Димитровъ, Георги Димитровъ, д-ръ Димитъръ Димитровъ, Христо х. Димитровъ, Гочо Димовъ (отсѣствува), Василъ Димчевъ (отсѣствува), д-ръ Петъръ Динчевъ, Станчо Донеъ (отсѣствува), Константинъ Досевъ (отсѣствува), Стефанъ Дойчиновъ, Димитър Драгиевъ, Бешко Дуновъ, Тодоръ Димчевъ, Иванъ Желевъ, Георги Занковъ, Христо Занковъ, Никола Здравковъ, Михаилъ Зелковъ, Станю Златевъ, Дончо Златковъ (отсѣствува), Младенъ Златковъ, Шакиръ Зюмриевъ, х. Юсуфъ Ибраимовъ, Иванъ х. Ивановъ, д-ръ Сава Иванчевъ, Христо Ибакчиевъ, Сотиръ Календеровъ (отсѣствува), Никола Калчевъ (отсѣствува), Константинъ х. Калчевъ, Белизаръ Каракашевъ, Миле Каралѣвъ, Василъ Карапанджовъ, Илия Каратаневъ, Мехмедъ Кемалъ, д-ръ Симеонъ Кехлибаровъ, Георги Кирковъ, Илия Кирковъ, Ангелъ п. Кировъ (отсѣствува), Маринъ Ковачевъ, Радой Козаровъ, Величко Кознички, Василъ Коларовъ, Станко Коларовъ, Иванъ Колевъ, Андрей Коновъ, Иванъ Костовъ, Иванъ М. Костовъ (отсѣствува), Стоянъ Костурковъ, Григоръ Коцевъ, Добри Кротневъ (отсѣствува), Ангелъ Крушковъ, Никола Кръстановъ, Захари Кръстевъ, Янко Куцаровъ, Ангелъ Кундаевъ, Димо Кюрчевъ, Лазаръ Лазаровъ, Стефанъ Лилковъ, Петъръ Лисевъ, Дамянъ Лихарски, Тодоръ Лукановъ, Коста Лулчевъ, Андрей Ляпчевъ, Рашко Маджаровъ, Григоръ Маджунковъ, Александъръ Малиновъ (отсѣствува), Стефанъ Манайковъ (отсѣствува), Христо Марковски, Никола Марчевъ (отсѣствува), Яковъ Матакиевъ, Александъръ Механджийски, Сали Хафузъ Мехмедовъ, Хафузъ Саджъ Мехмедовъ, Георги Миневъ, Тодоръ Митевъ, д-ръ Василъ Михалчевъ, Владимиръ Молловъ (отсѣствува), Станчо Момчевъ, д-ръ Иванъ Момчиловъ, Данаилъ Монеъ, Никола Мушановъ (отсѣствува), Никола Наумовъ (отсѣствува), Начо Начевъ, Александъръ Недевъ, Велю Недѣлковъ, Димитър Недѣлчевъ, Колю Недѣлковъ, д-ръ Юрданъ Нейовъ, Адамъ Нейчевъ, д-ръ Василъ Нейчовъ, Никола Ненчовъ, Василъ Николовъ, Кон-

стантинъ Николовъ (отсѣствува), Маринъ Ничовъ, Тодоръ Ноевъ, Мано Облаковъ (отсѣствува), Стоянъ Омарчевски, Константинъ Панайодовъ, Петъръ Панайотовъ (отсѣствува), Стефанъ Паприковъ, Паскалъ Паскалевъ, Василь Пасковъ, Кръстю Пастуховъ, Тома Пенковъ, Александъръ Пенчевъ (отсѣствува), Добри Петковъ, Еню Петковъ (отсѣствува), Стефанъ Петковъ, Методи Петровъ, Тодоръ Петровъ, Петъръ Пешевъ, Венедиктъ Поповъ (отсѣствува), Георги Поповъ (отсѣствува), Димитър Поповъ (отсѣствува), Иванъ Г. Поповъ, Иванъ Т. Поповъ, Стефанъ Поповъ, Христо Г. Поповъ, Христо И. Поповъ, Георги Поцковъ (отсѣствува), д-ръ Кирякъ Провадалиевъ, Тотю Продановъ, Иванъ Пѣевъ, Христо Радойковъ, Александъръ Радоловъ, д-ръ Еню Разполовъ, д-ръ Василъ Радославовъ, Коста Ранковъ, Юрданъ Рашевъ, Едхемъ Рухи бей, д-ръ Никола Сакаровъ, Янко Сакжзовъ (отсѣствува), Сабри бей Салимовъ (отсѣствува), Аврамъ Свиновъ, Гурко Серафимовъ (отсѣствува), Коста Сидеровъ (отсѣствува), Иванъ Симеоновъ, д-ръ Фоти Симеоновъ, Христо Славейковъ, Атанасъ х. Славчевъ, Нено Станевъ (отсѣствува), Александъръ Станчевъ, Илия Стоевъ, Георги Стойловъ, д-ръ Никола Стойчевъ (отсѣствува), Андрей Садразановъ, Пою Табаковъ, Михаилъ Такевъ (отсѣствува), Дечо Теневъ, Теодоръ Теодоровъ, Димитър Тончевъ, Константинъ Торлаковъ, Димитър Тошковъ, Каменъ Тошевъ, Теню Узуновъ, Якимъ Ушевъ, д-ръ Йосифъ Фаденхехтъ, Исмаилъ Хакъ бей, Никола Харлаковъ (отсѣствува), Хашимъ бей (отсѣствува), Никола Хитровъ, д-ръ Андрей Ходжовъ, Ненко Храновъ, Александъръ Христовъ, Хино Христовъ, Талятъ Мехмедъ х. Хюсеиновъ (отсѣствува), Хюси Хюсеиновъ (отсѣствува), Асѣнъ Цанковъ, Иванъ Цановъ, Найчо Цановъ, Коста Ципорановъ, Крумъ Чапрашиковъ, д-ръ Владимиръ Черневъ, Стоянъ Чешмеджиевъ, Панайотъ Чорбаджиевъ, Атанасъ Черневъ, Стоянъ Шиваровъ (отсѣствува), Никола Шишковъ (отсѣствува), х. Махмудъ С. бей Шукриевъ (отсѣствува), Юрданъ Юрдановъ (отсѣствува), х. Ибриамъ Юмеровъ, Димитър Яблански, д-ръ Тодоръ Янковъ (отсѣствува), Христо Янковъ (отсѣствува), Илия Януловъ.

Прѣдседателтъ: Отъ 244 народни прѣдставители отсѣствуватъ 56; налице сѣ 188. Значи, има достатъчно число, за да може да се взематъ рѣшения отъ Народното събрание.

Г. г. народни прѣдставители! Както ви е извѣстно, България имѣ нещастieto да загуби миналия мѣсецъ олицетворението на добродѣтелта, на милосърдието, на благотворителността — българската царица. (Всички народни прѣдставители ставатъ прави) Прѣдседателството отъ свое име и отъ името на народното прѣдставителство, като е убѣдено, че изразява желанието на народното прѣдставителство, изказа своето дълбоко съболезнование на Негово Величество Българския Царъ. Въ отговоръ получи се отъ Негово Величество една ласкава благодарностъ.

Независимо отъ това, прѣдседателството придружи останкитъ на Нейно Величество, великата покойница, до вѣчното ѣ жилище до с. Бояна. Сега, когато ние сме събрани всички тукъ, намъ се налага длъжностъ да почетемъ паметъта на великата покойница съ ставане на крака и „Богъ да прости“.

Всички народни прѣдставители: Богъ да прости!

Прѣдседателтъ: Г. г. народни прѣдставители! Откакъ се раздѣлихме миналата сесия до днесъ, имамъ нещастieto да загубимъ двама отъ нашитъ другари, покойнитъ народни прѣдставители Недѣлко Гарвановъ и д-ръ Паскалъ Табуриновъ. Прѣдседателството моли Народното събрание да почете паметъта на тѣзи наши другари съ ставане на крака и „Богъ да прости“.

Народнитъ прѣдставители: (Ставатъ прави) Богъ да прости!

Прѣдседателтъ: Имамъ да съобща на г. г. народнитъ прѣдставители, че на мѣстото на тѣзи двама покойници прѣдседателството е разпоредило, по надлежния редъ, съгласно избирателния законъ, да бждатъ повикани да ги замѣстятъ други двама отъ листитъ, по които сѣ избрани.

На мѣстото на Паскалъ Табуриновъ е повиканъ г. х. Ибриамъ Юмеровъ; на мѣстото на Недѣлко Гарвановъ е повиканъ г. Андрей Садразановъ.

Отъ друга страна, имамъ да съобща на народното прѣд-
ставителство, че единъ отъ нашитѣ другари е загубилъ
правото на народенъ прѣдставитель, именно г. Стаменъ
Миковъ, (Смѣхъ въ лѣвицата и крайната лѣвица) и на не-
гово мѣсто е повиканъ г. Тодоръ Митевъ.

Всички тѣзи г. г. народни прѣдставители ще положатъ
клетва въ идущото засѣдание, когато ще се избератъ и
комисии по всичкитѣ министерства, а въ сѣщото врѣме ще

се прочетатъ и запитванията, прѣдставени менъ въ тази
минута отъ народни прѣдставители на нѣкои групи, които
запитвания ще обявя тогава.

Друго за идущото засѣдание нѣма. То ще бѣде въ
срѣда въ опрѣдѣления отъ правилника часъ.

Вдигамъ засѣданието.

(Вдигнато въ 5 ч. 15 м. слѣдъ пладне)

Прѣдседатель: Д-ръ Д. К. ВАЧОВЪ

Секретарь: Д-ръ Д. ДИМИТРОВЪ

Началникъ на Стенографското бюро: Т. ГЪЛЖБОВЪ